

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE NIEUWE VORMEN VAN DE INTERNATIONALE ORGANISATIE

Rede uitgesproken door Mr HENRI FAYAT op de Openingsvergadering van het Vlaamsch Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel, op Zaterdag 18 Januari 1947, te 14 u. 30, in de zaal der Plechtige Zittingen van het Hof van Verbreking.

Op 1 Januari 1947 nam de Amerikaanse Commissie voor de Atoom-energie het beheer over van « Manhattan Engineering District ». Onder deze benaming verschool zich te Oakridge, in den staat Tennessee, de fabelachtige fabriek die 2.000.000.000 dollar gekost heeft en waar de atoom-bom vervaardigd wordt. De fabriek was tot op dien datum door het Amerikaanse leger bestuurd geworden.

Vooraleer hun ambt te aanvaarden hebben de vijf leden van deze Commissie, het spreekt wel van zelf, een eed moeten afleggen. Men vertelt dat de voorzitter van de Commissie, de heer David Lilienthal, na de eedaflegging, een rede zou hebben uitgesproken, waarvan de aanhef luidde :

« Ik heb reeds verscheidene malen een eed afgelegd bij de aanvaarding van openbare functies, » maar de laatste vier woorden ervan hadden voor » mij nooit de beteekenis die zij vandaag hebben » en daarom zou ik willen beginnen met ze te herhalen : « Zoo helpe mij God. » (1)

6 Augustus 1945 : de eerste atoom-bom valt op Hirochima. Een rookwolk stijgt meer dan tien duizend meter hoog. Op vijftien duizend meter van het doel ondergaan de vliegtuigen den schok van de ontploffing. (2)

9 Augustus 1945 : de rook is nog niet heelemaal boven Hirochima verdwenen of de tweede atoom-bom valt op Nagasaki.

Enkele dagen nadien, wanneer de lucht terug vrij is van gruisstof en gifdampen, worden de getroffen steden van uit de lucht gefotografeerd, en heele wijken vertoonen het aanschijn van versch beploegde akkers. (3)

Twee atoombommen : twee honderd tachtig duizend doden en zwaargewonden. (4)

In de schaduw van de moordende rookwolken van Hirochima en Nagasaki wordt de nieuwe internationale organisatie opgebouwd.

Hare grondvesten waren reeds gelegd in de dagen die de nederlating van de eerste atoom-bom voorafgingen.

De Conferentie van San Francisco begon op 25 April 1945 en zij eindigde op 26 Juni van hetzelfde jaar, toen de vertegenwoordigers van vijftig landen hun handteekening plaatsten onder het Handvest van de Vereenigde Naties en onder het Statuut van het Internationale Gerechtshof. (5)

Pas veertig dagen daarna daalde atoomverwoesting op Hirochima, en drie dagen later op Nagasaki.

Het Handvest, zonder in dezen iets te veranderen aan de voorstellen die de vrucht waren van de besprekingen, te Dumbarton Oaks gehouden van 21 Augustus tot 7 October 1944 (6), verkondigt het beginsel van de soevereine gelijkheid (7) van al de leden der Organisatie, terwijl het geen mogelijkheid van effectieve tusschenkomst der Organisatie voorziet, mocht de wereldvrede andermaal in het gedrang komen, tenzij met het gezamenlijk goedvinden van al de vijf grootmachten die het nominatim opgeeft : de Chineesche Republiek, Frankrijk, de Unie van Socialistische Sowjet-Republieken, het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Noord-Ierland, de Vereenigde Staten van Amerika. Dit is de positieve formulering van wat men het veto-recht noemt. (8)

Het heeft niet lang geduurd of Piet Atoom is aan

de deur van de Organisatie der Vereenigde Naties komen kloppen, met de opdringerige vraag: Atoombom, veto, soevereiniteit en wereldvrede, hoe rijmt men dat te zaam?

Er zijn in het Handvest enkele artikelen die men moeilijk zonder eenig scepticisme lezen kan, namelijk de gedetailleerde bepalingen die ons uitleggen hoe, waar en wanneer de door het Generale Staf-Comité zoo merkwaardig voorgeschreven land-, zee- en luchtstrijdkrachten volgens deszelfs even merkwaardige strategie op het bevel van den Veiligheidsraad zullen optreden. (9) De Veiligheidsraad wordt met zulke ontzaglijke dwangmiddelen uitgerust, men komt er zóó onder den indruk van, dat men er bijna van vergeet dat de knop, waarop gedrukt moet worden om het mechanisme te doen werken, zóó verroest is, al is hij ook nieuw, dat vijf groote duimen er tegelijk zullen moeten op duwen om hem neer te krijgen.

Tusschen oorlog voeren en den vrede organiseren schijnt een geheimzinnig verband te bestaan. De eerste wereldoorlog had de triomf gezien van de volhardende defensieve. Hij, die zich het langst had kunnen verdedigen was de overwinnaar gebleken. Vandaar waarschijnlijk de defensieve vredesorganisatie van 1920, die, van bij den aanvang af, groot belang hechtte aan de ontwapening.

De tweede wereldoorlog heeft de bewegingstaktiek en de offensieve in eere hersteld. Vandaar zonder twijfel de offensieve geestdrift der Vereenigde Naties en de betrekkelijke veronachtzaming van de ontwapening ten voordeele van een tot de tanden gewapenden Veiligheidsraad. (10)

De Eerste Algemeene Vergadering heeft evenwel het roer omgegooid.

Reeds in aanvang van 1946, tijdens den eerstten zitting die te Londen, van 10 Januari tot 14 Februari gehouden werd, kwam het vraagstuk van het toezicht op de atoom-energie te berde en werd een Commissie hiervoor aangeduid, bestaande uit vertegenwoordigers van al de leden van den Veiligheidsraad en Canada. (11)

Te New-York, tijdens den tweeden zitting van de Eerste Algemeene Vergadering, van 23 October tot 16 December 1946 gehouden, werd een groot gedeelte der debatten aan het ontwapeningsvraagstuk gewijd, alhoewel de quaestie niet op de agenda voorkwam. De Algemeene Vergadering besloot hare werkzaamheden in dezen met een resolutie, die aan den Veiligheidsraad opdraagt met bekwamen spoed en met omstandige zorgen de ontwapening ter harte te nemen. (12)

Met deze resolutie is volgens onze bescheiden meening voorloopig niets meer dan een amendement op het Handvest bedoeld, een verplaatsing van den nadruk, een nieuwe beklemtooning of, anders nog, een terugkeer naar de opvattingen van Genève. Een werkelijke stap in de richting van de ontwapening is het niet, omdat het zwaartepunt van dit vraagstuk niet meer bij de pantserwagens en de duikbooten ligt, maar wel bij de atoombom.

De eenige werkelijke aanwinst van dit debat was de algemeene erkenning van de noodzakelijkheid van een volledig internationaal toezicht als de belangrijkste vereischte voor elk stelsel van ontwapening.

Dit is vooral onontbeerlijk inzake aanwending van de atoomkracht voor oorlogsdoeleinden.

Hoezeer ook het Handvest zich vastklampt aan de staatssouvereiniteit, een geweldige bres dreigt erin geslagen indien wordt overgegaan tot toepassing van de vorstellen der Commissie voor de Atoom-Energie die in Januari 1946 — zooals wij het zooeven vermeld hebben — te Londen werd aangesteld. Deze Commissie heeft te New-York, den 30en December 1946, door tien stemmen (Vereenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, China, Australië, Brazilië, Canada, Egypte, Mexico, Nederland) tegen twee (Rusland en Polen) het plan van den heer Baruch aangenomen. (13)

Dit plan voorziet de instelling van een internationale overheid, die, — op gezag van den Veiligheidsraad, — het toezicht over de productie van atoomkracht zal houden. Deze overheid zal bevoegd zijn om fotografische opnamen van uit de lucht te doen over gebieden waar uranium en thorium-erts gedelfd worden of zouden kunnen ontdekt. Bovendien moeten internationale inspecteurs, behoorende tot deze overheid, ononderbroken de wereld rondreizen, onbelemmerde toegang hebben tot alle fabrieken en mijnen, en ten allen tijde en vooral met instrumenten waarnemingen mogen doen om een eventueele radio-activiteit te ondervangen. Zelfs moet de internationale overheid bevoegd zijn om, in bepaalde gevallen, zekere typen van machines te verbieden of andere aan te bevelen, ten einde een al te gemakkelijke overschakeling van de industrieele uitrusting naar de oorlogsdoeleinden te voorkomen.

Wat zijn wij ver van de knussige soevereiniteit die, al werd zij niet gehuldigd door het Handvest van den Volkenbond (14), toch nog vertroeteld werd aan de boorden van het Leman-meer — en hoever dreigt de Organisatie der Vereenigde Naties hierdoor af te wijken van de door haar Handvest verkondigde soevereine gelijkheid! Doch, om het zoo ver te brengen als de tien leden van de Atoom-Commissie der Vereenigde Naties het wenschen, moet het veto-recht meteen uit den weg worden geruimd.

De Vereenigde Staten — die totnogtoe het eenige land zijn dat over het atoom-wapen beschikt — weigeren er afstand van te doen zoolang twee voorwaarden niet voorafgaandelijk vervuld zijn:

1. dat de zooeven geschetste internationale controle op ondubbelzinnige wijze over de heele wereld aanvaard en toegepast worde;

2. dat de onmiddellijk te nemen dwangmiddelen tegen elken overtreders van de atoom-codex door geen enkel veto zouden kunnen vertraagd of verhinderd worden.

Mocht het tot vervulling van deze voorwaarden komen en dienovereenkomstig tot instelling van een werkelijke internationale controle op de atoom-energie, wij zouden ons kunnen verheugen in een ernstige versteviging van den wereldvrede en de opening van een nieuw tijdperk van internationale verstandhouding toejuichen.

Een groote bres in de staatssouvereiniteit, zoals deze welke de voorgestelde internationale atoom-overheid beteekent, zou kunnen aanzien worden als een afdoende neutraliseering van de middenpuntvliedende kracht dezer staatssouvereiniteit.

Wij zouden zelfs vermoedelijk aan de drempel komen te staan van een wereldfederatie en van de politieke eenmaking van de wereld.

Doch, ligt hierin geen kunstmatige verkorting van een groeiproces dat gedoemd scheen van langen duur te moeten zijn?

Niemand zal betwisten dat de uiteindelijke doelstelling van de internationale organisatie neerkomt op de politieke eenmaking van het mensdom op deze aarde.

Maar wat is eigenlijk de hoofvereischte opdat uitkomst zou kunnen bereikt worden?

Dat de wereld zich één voele in dezen zin dat het internationale eenheidsgevoel sterker weze dan het nationale gevoel.

Het zal tot niets dienen die noodzakelijkheid van de overwinning op het nationalisme te willen voorbijgaan. Vooral niet in een tijd waar de democratie zich op een groot gedeelte van de wereld verspreid heeft.

Inderdaad, hoe meer, tot invloed op de staatszaken, burgers geroepen worden, wien de omstandigheden van het leven slechts opleiding in één taal bieden, die doorgaans alleen omgang hebben met menschen van hun streek, die vreemd blijven, in allerlei opzichten, aan het wereldverkeer, hoe grootter zijn de kansen dat de « jingo »-leuze: « Right or wrong, my country » — het is *mijn* land, door dik en dun — het alpha en het omega van de politieke overtuiging zou worden.

Er is geen land dat zoo democratisch ingericht is als Groot-Brittannië; er zijn weinig volkeren waar de nationale samenhoorigheid hechter is dan bij de Britten. Men kan zelfs gaan mijmeren over de vaststelling dat het in Duitsland is, waar de algemeene schoolplicht voor het eerst stelselmatig doorgevoerd werd, dat het nationalisme tot de felste uitspattingen geleid heeft.

Nu, wie wenscht er terug te gaan op den weg die ons tot de democratie heeft gebracht? Niemand die het met zijn medemenschen wel meent. Integendeel, wij bouwen de democratie gestadig uit. Van een politieke democratie, die morgen volledig wordt door de algemeene invoering van het vrouwenstemrecht, zijn wij al een heel eind gevorderd in de richting van de sociale democratie en er wordt reeds gesproken van democratische medezeggenschap in de economische ordening van de maatschappij.

De moderne internationale vraagstukken zijn niet te scheiden van het bestaan van het nationalisme. Dit is het groote verschil met vroegere tijdvakken uit de geschiedenis, waar over uitgestrekte gebieden een groote verscheidenheid van volkeren zich meer één gevoeld hebben dan de verschillende naties van nu.

In de Grieksche en Romeinsche beschavingskringen en in het christelijke Europa van de middeleeuwen was er als levend bindteeken de eenheid van de beschaafde taal, dank zij dewelke zij die haar beoefenden, zich als wereldburgers konden gedragen.

Er was echter meer dan de taal.

De Grieksche en Romeinsche beschavingen hebben den verbindenden invloed van de Middellandsche Zee ondergaan. Het laatste werk van Henri Pirenne,

na zijn dood uitgegeven, getuigt van de betoovering die het « mare nostrum » om die reden op hem had uitgeoefend. Hij zag in de Middelaandsche Zee de belangrijkste factor, die de eenheid van de oude klassieke wereld had tot stand gebracht. (15)

Wat de middeleeuwsche beschaving naast de beschaafde taal, hare eenheid bezorgde was de godsdienst. Ook dit bindteeken ging wegvallen. De Hervorming kwam en in haar kielzog ontstonden de nationale hervormde kerken. Zelfs in katholiek gebleven landen zoals Frankrijk was er een neiging den godsdienst te nationaliseeren onder den vorm van het gallicanisme.

Met de geboorte van het nationalisme valt het ontstaan van het volkenrecht te bespeuren. De breuk met de vroegere eenheidsgedachte, met het vanzelfsprekende cosmopolitisme van den middeleeuwschen intellectueel — denkt aan Erasmus — van de Hervorming af en langs het nationalisme om, is zoo overweldigend dat de menschelijke geest naar een nieuwe hoop grijpt. De belichaming van die hoop is het volkenrecht en de eerste hoogdagen van het nieuwe internationalisme zijn de conferenties van Westfalen. Het « de jure belli ac pacis » van Hugo de Groot is van 1625 en de eerste Europeesche vredesconferentie werd in 1648 gehouden.

Van dan af kunnen wij een eigenaardige ontwikkeling nagaan: hoe meer de techniek en het wereldverkeer de eenheid naar eenheid schijnen te zullen voeren, hoe grooter en allesbeheerschend worden integendeel de middelen — materiele en andere — waarover de nationale staten beschikken.

De galjoenen en de pakketbooten hebben de vrije zee gekend. Maar de vliegtuigen en de radio hebben met de nationale lucht (16) en den nationalen aether (17) af te rekenen gehad. De twee uitvindingen, die bij uitstek bestemd schenen om de grenzen af te schaffen, hebben aan het dwangbuis van de nationale souvereiniteit niet kunnen ontsnappen.

De ontdekkingsreizen en de nieuwste uitvindingen hebben voor de eerste maal in de wereldgeschiedenis al de volkeren der aarde in één smeltkroes vereenigd.

Wat men de Europeesche beschaving noemt, teert hoofdzakelijk op haar Grieksche, Romeinsche en middeleeuwsch-christelijke voorgangers. Elk op hun beurt waren zij evenmin de eenige beschavingskring ter wereld. Doch, van contact met andere gelijktijdige beschavingen was echter geen spraak. Het middeleeuwsche Christendom had om zeggens geen verkeer met de Indische en Chineesche beschavingen en van de Inca's vermoedde het niet eens het bestaan.

De omgang en de diepte der moeilijkheden die uit de samenbrenging van al de volkeren der aarde in één enkelen beschavingssmeltkroes kunnen voortvloeien werd tot voor kort eenigszins over het hoofd gezien.

De Volkenbond was hoofdzakelijk een Atlantische onderneming met koloniale dependenties, zonder de Vereenigde Staten en onder losse toevoeging van China en Japan. (18) Twee talen — het Fransch en het Engelsch — volstonden om zich met al de leden van dien kring te kunnen onderhouden.

Sedert de Conferencie van San Francisco voelt

men wel dat een internationale organisatie, die naar universaliteit wenscht te streven, ook meer met de diversiteit van het mensdom rekening moet houden. Vandaar dat de Vereenigde Naties vijf officieele talen erkend hebben: het Chineesch, het Fransch, het Russisch, het Engelsch en het Spaansch (19).

Vandaar ook het belang door het nieuwe Handvest aan regionale regelingen gehecht. (20)

Gezien al het stof opgejaagd voor en tegen de gewestelijke akkoorden, past het dat wij elk misverstand in dezen aan de hand van de bepalingen van het Handvest der Vereenigde Naties uit den weg ruimen. Het beginsel wordt in het eerste lid van artikel 52 geformuleerd:

«Niets in dit Handvest sluit het bestaan uit van » regionale regelingen of organen ter behandeling » van zoodanige zaken betreffende de handhaving » van internationale vrede en veiligheid als in aanmerking komen voor regionaal optreden, mits zoodanige regelingen of organen en hun werkzaamheden in overeenstemming zijn met de Doeleinden » en Beginselen der Vereenigde Naties.»

Laten wij deze quaestie van alle mystiek en ongezone bijbedoelingen vrijhouden.

Waarom gaat het eigenlijk? Waarom dient het te gaan? Om de erkenning van aardrijkskundige en historische werkelijkheden.

Het verschil met den Volkenbond ligt hierin, dat de Vereenigde Naties een positief belang hechten aan gewestelijke akkoorden, daar waar het Handvest van den Volkenbond zich vergenoegde met te verklaren dat gewestelijke verstandhoudingen voor het behoud van den vrede, zooals de Monroe-doctrine, niet in strijd waren met zijn bepalingen. (21)

Het derde lid van artikel 52 van het Handvest van de Vereenigde Naties schrijft inderdaad voor:

«De Veiligheidsraad moet de ontwikkeling van » vreedzame beslechting van plaatselijke geschillen » door middel van zoodanige regionale regelingen of » door zoodanige regionale organen, hetzij op initiatief van de betrokken staten, hetzij ingevolge » verwijzing door den Veiligheidsraad, aanmoedigen.»

De eerste zin van het eerste lid van artikel 53 is even duidelijk in zijn strekking:

«De Veiligheidsraad moet, indien daartoe aanleiding bestaat, van zoodanige regionale regelingen of organen gebruik maken voor dwangactie » onder zijn gezag.»

Deze opvattingen zijn de uitdrukking van de wijsheid zelve, en een verstandige toepassing ervan en een even verstandige beoordeeling van het experiment kan nooit de vrees rechtvaardigen dat regionale regelingen de wereld tusschen Oost en West onherroepelijk zullen verdeelen. De manier waarop sommigen deze zaak behandelen laat vermoeden, dat zij zich inbeelden dat de navel van de wereld ergens tusschen Elbe en Oder ligt.

Welk gemis aan perspectief.

De ontwikkelingsmogelijkheden van het Verre Oosten, wanneer 500 miljoen taale en onverwinnelijke Chineezzen eindelijk hun eenheid zullen verzekerd hebben.

De ontwaking van de honderd miljoen Maleiers van Indonesië en daarrond.

De krachtige oprukking van 400 miljoen Hindoes naar volledige onafhankelijkheid. (22)

De bewuste groei van de volkeren van het Midden-Oosten, die allen, met uitzondering van Palestina, na 1920 onafhankelijk zijn geworden (23), en hun krachten samengebundeld hebben in de Liga der Arabische Staten. (24)

De Slavische groep van Vladivostok tot Praag.

De Panamerikaansche Unie, nu wat sluimerende tijdens de geboorte-maanden van de nieuwe internationale organisatie, maar die in den vollen oorlog de Akte van Chapultepec op haar actief had gesteld. (25)

Zou werkelijk de eenheid van de West-Europeesche familie van de vier eerbiedwaardige moederlanden, waarvan zooveel zonen zich over de wereld verspreid hebben, zou een innig samengaan van België, Nederland, Frankrijk en Groot-Britannië een casus belli moeten genoemd worden, daar waar het eenvoudig om de leefbaarheid van ons overbevolkt hoekje te doen is.

West-Europa zal in de verdeeldheid niet lang meer leefbaar blijken te midden van economische reuzen met de afmetingen die wij geschetst hebben.

Anderzijds dient — op een algemeener plan — de noodzakelijkheid onderlijnd van een supra-statale regionale groepeerings, vooraleer de politieke eenmaking op het wereldplan kan bereikt worden. (26)

De voordeelen van de regionale groepeerings mogen ons nochtans de onmisbaarheid van de universele organisatie niet doen verwaarloosen.

De vrede is ondeelbaar, verkondigde destijds Litvinov. Het internationale recht is eveneens ondeelbaar.

Van uit het oogpunt van de universaliteit kunnen wij op twee punten de Vereenigde Naties de voorkeur geven boven den Volkenbond.

Het lid van den Volkenbond kon ontslag geven, het secessie-recht was hem toegestaan. (27) Dit recht wordt voor de leden der Vereenigde Naties niet bepaald. Alleen de uitsluiting, de repressieve verbanning uit de organisatie wordt door het Handvest van San Francisco voorzien. (28)

Bovendien komt in de bevoegdheden van den Veiligheidsraad de wil tot eenheid veel sterker tot uitdrukking dan dit wel het geval was voor den Volkenbondsraad. Om er zich van te overtuigen hoeft men slechts het eerste lid van artikel 24 te lezen, waarvan de tegenhanger in het Handvest van den Volkenbond niet te vinden is.

«Ten einde een snel en doeltreffend optreden van » de Vereenigde Naties te verzekeren, dragen de » leden den Veiligheidsraad de primaire verantwoordelijkheid op voor de handhaving van internationale vrede en veiligheid, en stemmen zij er in » toe dat de Veiligheidsraad bij het vervullen van » zijn taak krachtens deze verantwoordelijkheid » namens hen handelt.»

Een Staat die geen lid is van den Veiligheidsraad, maar lid van de Organisatie der Vereenigde Naties, kan gebonden worden door een beslissing van den Veiligheidsraad, waaraan hij geen deel genomen heeft. (29)

«Er zijn geen kleine oorlogen,» placht Wellington reeds te zeggen. De twee achtereenvolgende wereldconflicten hebben voor goed de waarheid van

zijn gezegde, alsmede van Litvinov's spreuk be-
zegeld.

Maar niet alleen is de vrede ondeelbaar. Het internationale recht kan evenmin regionaal opgevat worden.

De bestraffing der oorlogsmisdadigers, is zij denkbaar door middel van een rechterlijke beslissing zonder de basis van een universeel internationaal recht.

Ware het mogelijk geweest de rechtsmacht van de Internationale Militaire Rechtbank — waartoe door de overeenkomst van 8 Augustus 1945 tusschen Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten, de Sovjet-Unie en Frankrijk besloten werd — op een sterken grondslag te vestigen, indien aan de omschrijving van de misdaden tegen den vrede als zijnde het voorbereiden en voeren van aanvalsoorlogen of van oorlogen die een schending zijn van internationale overeenkomsten, niet de universaliteit van het internationale recht en van traditioneel geworden beginselen van internationaal recht als postulaat voorafging. (30)

De manier waarop de debatten voor de Internationale Militaire Rechtbank te Neurenberg gehouden werden, de hoogstaande personaliteit van de juristen die tot het openbaar ministerie behoorden en van hen die de rechtbank vormden, de volkomen onpartijdigheid ten opzichte van de verdediging der beschuldigten, de uitzonderlijke tijdspanne door het geding ter zitting in beslag genomen, de zorg waarmede al de elementen van het ontzaglijke feiten-materiaal ontleed en uitgepluisd, gewikt en gewogen werden, de bewonderenswaardige bedaardheid en majesteit die de Angelsaksische strafrechtspleging kenschetst, de omstandige, geleerde en uiterst verheven motiveering van het arrest, dit alles heeft er toe bijgedragen het proces van Neurenberg tot een der belangrijkste mijlpalen van de wereldgeschiedenis te maken. (31)

Neurenberg staat daar als een licht van hoop te midden van het scepticisme van deze na-oorlogsperiode.

Doch Neurenberg stelt aan de toekomstige werking van de internationale organisatie een hoogen eisch.

Het lot dat hen is ten deel gevallen die den tweeden wereldoorlog uitgelokt hebben, moet voor eventuele kandidaten-oorlogsstokers ook weggelegd zijn.

Ondanks al de onvolmaaktheden van het internationale recht van vóór 1940, toch hebben de rechters van Neurenberg er voldoende beslissingen kunnen vinden om een doodvonnis tegen twaalf Duitse staatslieden, ambtenaren en militairen te motiveeren.

Biedt het nieuwe internationale recht, zooals het voortvloeit uit het Handvest van de Vereenigde Naties, dezelfde mogelijkheden?

Het zesde hoofdstuk van dit Handvest, dat over de vreedzame beslechting van geschillen handelt, en meer nog het zevende hoofdstuk, dat ons uitlegt hoe de Vereenigde Naties zullen optreden met betrekking tot bedreigingen van den vrede, inbreuken op den vrede en aanvalsdaden, zullen ons op deze vraag moeten antwoorden.

De algemeene opbouw van deze hoofdstukken, welke de artikelen 33 tot 51 omvatten, is veel

minder logisch en kordaat dan de overeenkomende bepalingen uit het Handvest van den Volkenbond. Het Handvest van 1920, door achtereenvolgende amendementen verbeterd, getuigde in zijn artikelen 11 tot 17 van een «elegantia juris», waarnaar men in het Handvest van San Francisco tevergeefs zoekt.

De bemiddelingsprocedure (art. 11), de verbintenis een «afkoelingstermijn» (32) te eerbiedigen (art. 12), de scheidsrechterlijke of de rechterlijke beslechting van geschillen die daarvoor vatbaar zijn (art. 13), het verslag van den Volkenbondsraad in alle andere geschillen — verslag dat met algemeene stemmen, doch zonder de stemmen der partijen tot het geschil, moet aanvaard (art. 15), de uit artikel 16 «ipso facto» voortvloeiende oorlogsschuld, wanneer de verbintenissen onder artikelen 12, 13 en 15 door een Staat miskend werden, ziedaar een samenhangend geheel — dat weliswaar voor verbetering vatbaar was, — maar dat ons heel dicht bij een bevredigende definitie van den onwettelijken oorlog gebracht had.

Hier betreuren wij, bij de nieuwe internationale organisatie, een merklijken achteruitgang.

Het Handvest van San Francisco maakt, wat betreft de behandeling van geschillen die den vrede en de veiligheid in gevaar brengen, een onderscheid tusschen hun vreedzame beslechting en de dwangmiddelen, die eventueel dienen getroffen indien de beslechting niet op vreedzame wijze kan gebeuren.

Dit is reeds op zichzelf een eigenaardige manier van het vraagstuk op te vatten, want het gaat hier in elk geval om geschillen die vrede en veiligheid in gevaar brengen, die dus dreigen op de aanwending van oorlogsgeweld uit te loopen, zoodat bij vreedzame pogingen tot beslechting van dergelijke geschillen steeds rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat geweld zal gebruikt worden. Het Handvest van den Volkenbond had deze sequentie op een synthetische wijze door zijn artikelen 11 tot 17 voor oogen gehouden.

De vreedzame beslechting van geschillen, zooals Hoofdstuk VI van het Handvest deze voorziet, is noch nieuw wat den inhoud betreft, noch schitterend in den vorm. Het houdt een stille hulde in aan het werk van Genève. Inderdaad, in geen enkele bepaling van het Handvest van 1945 wordt de Volkenbond vermeld. Maar artikel 36 verwijst de rechtsgeschillen naar het Internationaal Gerechtshof en artikel 92 leert ons dat het Statuut van het Internationale Gerechtshof zal gegrond zijn op het Statuut van het Permanente Hof van Internationale Justitie, dat een van de meesterwerken van Genève was.

De zeventig artikelen van het Statuut van het nieuwe Internationale Gerechtshof vormen een integreerend deel van het Handvest der Vereenigde Naties en hun bepalingen herhalen hoofdzakelijk deze van het Statuut van het Permanente Hof van Internationale Justitie, door de Volkenbondvergadering in 1920 aanvaard. Het nieuwe Statuut bevat o.a. dezelfde referentie tot het Haagsche Verdrag van 1907 betreffende het Permanente Hof van Arbitrage, zoodat hier ten minste San Francisco met eerbied den hoed heeft afgenomen voor de baanbrekers van Den Haag en van Genève. (33)

Valt er — het zoeven aangehaalde ter zijde gelaten — niets zeer positiefs aan te halen uit hoofdstuk VI, veel valt nochtans te zeggen — en niet altijd ten goede — wanneer het tot een beoordeeling van hoofdstuk VII komt. Het is hier dat het veto der vijf grootmachten voorzien wordt.

Volgens een realistische opvatting van de internationale betrekkingen zijn er natuurlijk argumenten ten voordeele van het veto-recht.

Wanneer de grootmachten het omtrent hun respectieve levensbelangen, als deze in conflict komen, niet eens kunnen worden, dan zal het eventueel op een oorlog uitloopen, met of zonder veto-recht.

Deze redeneering ware op zichzelf afdoende, indien de samenleving van individuen en van naties uit niets anders dan een aaneenschakeling — of nog realistischer — uit een opeenvolging van feitelijke verschijnselen bestond.

Maar de orde — en de bestendiging van de orde in de maatschappij, — zijn niet te scheiden van het bestaan van *normen*, onder dewelke de *rechtsnormen* ontegensprekelijk een groote rol spelen.

De miskennis van deze waarheid is de groote aanklacht die tegen artikel 39 van het Handvest der Vereenigde Naties gericht wordt.

« De Veiligheidsraad moet het bestaan van een bedreiging van den vrede, een inbreuk op den vrede of een aanvaldaad vaststellen », zegt artikel 39. En uit artikel 27 vernemen wij, dat dergelijke vaststelling moet gesteund worden door zeven leden van den Veiligheidsraad, waaronder zich *al* de permanente leden moeten bevinden.

Een Staat mag dus al zijn verbintenissen ingevolge hoofdstuk VI aangaande de vreedzame beslechting van geschillen met de voeten getreden hebben, een Staat mag een oorlog uitlokken en een ondubbelzinnige aanvaldaad in strijd met die bepalingen en met zijn vredesbeloften volgens het voorwoord van het Handvest begaan hebben, schuld aan die oorlogsdaden zal hij niet hebben, indien bij gemis aan de stem van een der vijf grootmachten de Veiligheidsraad de bedreiging aan den vrede, de inbreuk op den vrede of de aanvaldaad niet kan vaststellen. Het monsterachtige van het « vacuum juris » dat hieruit dreigt te ontstaan, wordt in zijn geheel omvang begrepen wanneer men ten volle beseft dat ook de grootmacht, die aansprakelijk zou dienen gesteld voor dergelijke bedreiging van den vrede, inbreuk op den vrede of aanvaldaad, aan haar eigen brandmerking zal kunnen ontsnappen door haar eigen veto.

Wie herinnert zich niet de jeugdige hoop, die in alle harten ontbrand was door de hooge vlucht die het volkenrecht en de internationale organisatie na 1918 genomen hadden en met welk scepticisme de nieuwe internationale organisatie tegemoet werd getreden, nadat door het falen van den Volkenbond de ramp van den tweeden wereldoorlog op het menschedom was neergekomen.

Tot welke diepten van ontgoocheling en van cynisme zou de menselijke geest vervallen, indien — voor ons aller en voor onzer kinderen heil — een nieuwe oorlog de wereld kwam teisteren en dat, naast de materiele verwoesting die er het gevolg zou van zijn, het arrest van Neurenberg door de

nakomelingschap niet meer als een rechterlijke beslissing zou kunnen begroet worden, maar veeleer beschouwd als de voltrekking van een politieke wraakneming van overwinnaars op overwonnenen, omdat, retrospectief gezien, de nieuwe internationale organisatie, die gelijktijdig met de rechtbank van Neurenberg was ontstaan, de gronden, waarop deze rechtbank arrest velde, op walgelijke wijze zou geboord en verraden hebben.

Leden van de Vereenigde Naties, leden van den Veiligheidsraad, wees deze verantwoordelijkheid in-dachtig en spant uwe beste krachten in om de menschheid deze vernietiging van haar edelste idealen te besparen ! (34)

Er is nog een andere machtige reden waarom de universaliteit van de internationale organisatie als een onontwijkbare noodwendigheid moet beschouwd worden.

De tijd is voorbij waar naties, en zelfs continenten in voorspoed konden leven zonder de medewerking van het overige gedeelte van de wereld.

Is de oogst slecht in Canada, Europa ondergaat er de gevolgen van. Is er droogte in Australië, het vleesch zal bij ons schaarsch zijn. Overvloedige oogsten in ons werelddeel zullen de prijzen neerhalen in Zuid-Amerika. Stakingen in het eene land brengen de bevoorrading van het andere in gevaar. Werkloosheid in Europa beteekent stillegging van fabrieken in Noord-Amerika. Inflatie hier, beteekent storing van den exporthandel elders.

Deze vaststellingen zijn nieuw nieuw. Doch zolang de vraagstukken, waarop zij den vinger legden, geen ernstige zorgen baarden, werden zij binnen de nationale grenzen door lapmiddelen, zooals den gouden standaard en de muntmanipulaties met min of meer succes opgelost.

De tijd van deze gemakkelijke kunstknepen is voorbij.

Zelfs de technische organisatie van den Volkenbond is in dit opzicht voorbij gestreefd.

Anderhalf jaar na het einde van de vijandelijkheden staan wij voor het indrukwekkende schouwspel van een tiental technische internationale instellingen, elk gesteund op een nooit geëvenaarde veelzijdigheid en zorgvuldigheid der voorbereidende werkzaamheden in den schoot van bijzonder daartoe bijeengeroepen internationale conferenties.

Van de twee voorloopige instellingen zullen wij, in dit verband, alleen het bestaan vermelden.

De organisatie der Vereenigde Naties voor Hulp en Herstel (de U.N.R.R.A. volgens de algemeen gebruikte beginletters van haar Engelsche benaming als « United Nations Relief and Rehabilitation Administration ») dagteekent van de conferentie te Washington, waar vie en veertig staten op 9 November 1943 tot haar oprichting besloten. (35) Zij zal haar werkzaamheden, die vooral de verlichting van de ergste ellende in de eerste naoorlogsperiode ten doel hadden, binnen kort beëindigen.

Tot oprichting van een tijdelijke Internationale Organisatie voor de Vluchtelingen werd in den loop van den tweeden zitting van de Eerste Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties te New-York op 15 December 1946 besloten. (36)

De acht overige instellingen zijn als bestendige organisaties bedoeld.

Het Internationale Muntfonds en de Internationale Bank voor Wederopbouw en Economische Ontwikkeling zijn beiden ontstaan uit de Financiële en Monetaire Conferentie der Vereenigde Naties te Bretton Woods in de Vereenigde Staten van 1 tot 22 Juli 1944 gehouden en waaraan een veertigtal staten deelnamen. (37)

De Voedings- en Landbouworganisatie der Vereenigde Naties, dankt haar ontstaan aan de Conferentie te Hot Springs (Virginia) in Mei 1943 gehouden. Zij werd in het leven geroepen door de overeenkomst te Quebec in October 1945 ondertekend. (38)

De Internationale Arbeidsorganisatie — die de schipbreuk van den Volkenbond overleefde — steunt nog steeds hoofdzakelijk op de Keure van den Arbeid, zooals het Dertiende Deel van het Verdrag van Versailles deze bepaald had. Tengevolge van den tweeden wereldoorlog werd haar zetel naar Montreal verplaatst. Hare inrichting werd aangepast bij de bepalingen van het Handvest van de Vereenigde Naties tijdens een Conferentie die in October-November 1945 te Parijs bijeenkwam en waaraan afgevaardigden uit acht en veertig staten deelnamen. (39)

De ontworpen Internationale Organisatie voor den Handel en de Tewerkstelling is hare definitieve oprichting nabij dank zij de voorbereidende conferentie te Londen van 15 October tot 26 October 1946 gehouden en waaraan zeventien naties deelnamen. (40)

De opbouw van de Organisatie voor de Internationale Burgerlijke Luchtvaart wordt voortgezet op de basis van de overeenkomst betreffende de Internationale Burgerlijke Luchtvaart die te Chicago op 7 December 1944 ondertekend werd.

De Organisatie van de Vereenigde Naties voor Opvoeding, Wetenschap en Cultuur, gewoonweg UNESCO geheeten naar haar Engelsche benaming als United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, werd opgericht te Londen door de overeenkomst van 16 November 1945. (41)

Tot oprichting van een Internationale Organisatie voor de Hygiëne werd tijdens den tweeden zitting van de eerste Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties te New-York in December 1946 besloten. (42)

Ziedaar de lijst van de reeds bestaande of in wording zijnde gespecialiseerde organisaties waarvan sprake in artikel 57 van het Handvest van San Francisco.

Laten wij hier het verschil onderlijnen met de technische werkzaamheden die in het raam van de Volkenbondsbedrijvigheid hun plaats hadden gevonden.

Met uitzondering van de Internationale Arbeidsorganisatie (43) was de technische internationale uitrusting in de dagen van Genève gesteund op consultatieve commissies rond de diensten van den Volkenbond. Deze commissies bestonden uit vooraanstaande deskundigen die tot verscheidene specialisaties in elk vak en tot verschillende landen behoorden, zonder daarom vertegenwoordigers van Staten

te zijn. Uit het werk van deze commissies, uit hun initiatieven kwamen af en toe resoluties van de Volkenbondsvergadering of « ad hoc » internationale conferenties en overeenkomsten tot stand. (44)

Maar van een functioneële internationale wetgeving, zooals wij nu het embryo voor oogen hebben, was op verre na geen spraak.

Een vluchtige blik op de doeleinden en bevoegdheden van de permanente gespecialiseerde organisaties zal de beteekenis van hetgeen daarin aan het gisten is wellicht aanschouwelijk maken.

Het internationale Muntfonds beoogt de relatieve stabiliteit der muntpariteit te vrijwaren ten einde de storingen te weren die van daaruit de internationale economische betrekkingen bedreigen.

De Internationale Bank voor Wederopbouw en Economische Ontwikkeling heeft een veel bredere bevoegdheid dan de Bank voor Internationale Betalingen. Deze dankte haar ontstaan in 1930 aan den wensch — door het mobiliseeren van de laatste Deutsche verplichtingen in zake herstellbetalingen, — deze betalingen wat vlotter te doen geschieden. De Bank, te Bazel gevestigd, werd trustee bij het mobiliseeren van de herstellvorderingen op Duitschland. Zij kreeg daarbij de facultatieve bevoegdheid zekere kredietoperaties op korten termijn te doen en zich verdienstelijk te maken door goud clearing ten einde de centrale banken het middel aan de hand te doen om zooveel mogelijk goudverzendingen te vermijden.

De Internationale Bank voor Wederopbouw en Economische ontwikkeling heeft — zooals haar titel het laat vermoeden — een heel andere taak te vervullen. Zij zal de bevoegdheid hebben krediet op langen termijn te verstrekken ten einde financieel zwakke landen in de beste voorwaarden te helpen om hun nijverheidsuitrusting te ontwikkelen.

De ontworpen organisatie voor den Handel en de Tewerkstelling is gedeeltelijk ingegeven door de eenvoudige, maar onberispelijke overweging dat de wereldhandel moet kwijnen wanneer door werkloosheid de koopkracht van de massa aan het dalen gaat.

De Internationale Arbeidsorganisatie heeft met succes tijdens hare zes-en-twintigjarige loopbaan de sociale zekerheid en het levenspeil der arbeiders bevorderd. Sedert de Conferentie te Philadelphia van 20 April tot 12 Mei 1944 gehouden, heeft zij naast hare traditioneële bekommelingen in zake sociale rechtvaardigheid ook de verhooging van de productiviteit van den arbeid op haar programma gesteld. (45)

De Voedings- en Landbouworganisatie der Vereenigde Naties streeft de verbetering van de voedingsstandaarden na alsmede de moderniseering van de landbouwuitrusting en zijn doelmatigere inrichting. Deze organisatie overweegt onder andere een voorstel dat er toe strekt de internationale overheid die zij belichaamt bevoegd te stellen om stapels van basisvoedingsmiddelen aan te leggen in tijden van overvloed ten einde de prijzen te stabiliseeren en de verdeeling rechtvaardig te laten geschieden in periodes van schaarschte.

De organisatie van de Internationale Burgerlijke Luchtvaart heeft op haar programma onder meer

de erkenning van het beginsel van de vrije lucht voor het transitoverkeer van de burgerlijke luchtvaart. (46)

Moeten wij de mogelijkheden en de beloften van UNESCO op het gebied van de intellectuele ontwapening en van de internationale culturele samenwerking onderlijnen en de noodzakelijkheid der vruchtbare werkzaamheid van de Volkenbondsdiensten op het gebied van de hygiene ten spoedigste te zien voortzetten en uitbreiden door de nieuwe organisatie waartoe besloten werd?

Het zal volstaan een oogenblik aan het innig verband en de wisselwerking tusschen de bevoegdheden van de verschillende financieele, economische en sociale organisaties terug te denken: muntstabiliteit, industriele uitrusting, wereldhandel, tewerkstelling, sociale rechtvaardigheid, productiviteit van den arbeid, voeding, landbouw, luchtverkeer, om te beseffen dat deze functioneele specialisatie in het veld der internationale betrekkingen een coördinatie op een hooger plan vereischt. (47)

Vandaar dat het Handvest van San Francisco de instelling van een Economischen en Socialen Raad heeft voorzien. Deze Raad bestaat uit achttien leden en hij bevindt zich rechtstreeks onder het gezag van de Algemeene Vergadering. (48)

De Algemeene Vergadering draagt de hooge verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden der Vereenigde Naties in economische, sociale, culturele, opvoedkundige, hygienische en aanverwante zaken. Doch het is de Economische en Sociale Raad die rechtstreeks belast wordt met het practisch waarnemen van deze verantwoordelijkheid.

De Economische en Sociale Raad — het weze hier onderlijnd kent geen veto. Zijn beslissingen worden getroffen met de gewone meerderheid zijner leden die aanwezig zijn en die stemmen. (49)

De Economische en Sociale Raad is bevoegd om overeenkomsten te sluiten met de gespecialiseerde instellingen, overeenkomsten waarbij vastgesteld worden de voorwaarden, waarop de betrokken instellingen met de Organisatie der Vereenigde Naties in verband zullen worden gebracht. (50) Zulke overeenkomsten worden onderworpen aan de goedkeuring van de Algemeene Vergadering.

De Economische en Sociale Raad is ook bevoegd om de werkzaamheden der gespecialiseerde instellingen te coördineeren door overleg met en aanbevelingen aan deze instellingen en door aanbevelingen aan de Algemeene Vergadering en aan de Leden van de Vereenigde Naties.

* * *

Wij zullen deze al te korte bespreking hier besluiten. Wij hadden graag een en ander nog gezegd aangaande de formulering van het voorwoord en van de doeleinden en beginselen der Vereenigde Naties, namelijk aangaande het bevorderen en het aanmoedigen van eerbied voor de rechten van den mensch en voor de grondvrijheden (51) waarop het Handvest herhaaldelijk terugkomt, alsmede aangaande het voorbehoud dat gemaakt wordt voor zaken die in wezen binnen de uitsluitende bevoegdheid van eenigen Staat vallen. (52)

Te weinig aandacht werd aan de procedure gewijd.

Het Trustschapsstelsel voor zekere koloniale gebieden werd niet eens vermeld. (53)

En geen woord werd gerept over het Secretariaat.

* * *

Het is nog te vroeg om een algemeen oordeel te vellen over de nieuwe internationale organisatie onder al haar vormen.

Men kan nochtans zonder aarzelen vaststellen dat zij veel omvangrijker en diepgaander is dan voorheen ooit het geval is geweest.

Men weerstaat anderzijds moeilijk aan de verleiding te beweren dat zij naast een groot aantal vruchtbare hoedanigheden ook een klein aantal zeer erge gebreken vertoont.

De tijd zal het uitwijzen zegt een West-Vlaamsch spreekwoord en bij deze menschelijke onderneming kunnen wij zooals bij al de andere de bescheiden woorden van Immanuel Kant andermaal ten beste geven: « Het eenige wezenlijk goede is goede wil ».

* * *

Het komt er nochtans opan, indien wij onze plichten als wereldburgers willen vervullen, de goede wil niet aan zichzelf over te laten.

De nieuwe diplomatie die met open vizier in openbare internationale bijeenkomsten strijdt en de soms zeer heftige tegenstellingen tusschen de staten met beroep op de zedelijke krachten van de wereldbevolking tegenover elkander stelt, deze nieuwe diplomatie streeft er naar den steun van de openbare meening over de heele wereld voor het eene of het andere standpunt te winnen. (54)

Het weze te Parijs, te Londen, of rond New-York te Lake Success en Flushing Meadows, het debat heeft als gehoorzaal de heele wereld.

Maar is de wereldopinie terdege voorbereid om het debat te volgen? Dient de goede wil van de tientallen millioenen die niets beter vragen dan het hunne bij te dragen tot de internationale verstandhouding niet geholpen en bijgestana door een gepaste voorlichting?

De pers en de radio hebben hier een onmiddellijke taak te vervullen. Naast de berichtgevers en redacteurs die zich in de internationale politiek bekwaamd hebben, dient elk groot blad en elk radio-instituut zich de regelmatige medewerking te verzekeren van redacteurs die de internationale instellingen kennen en dezer werkzaamheden naar behoren toelichten. De zin voor het constructieve in de nieuwe internationale betrekkingen moet met kennis van zaken bij de lezers en toehoorders aangewakkerd worden.

De gewezen vereenigingen voor den Volkenbond moeten uit hunne asch opstaan en hun nieuwe taak voor de Vereenigde Naties met geestdrift opnemen. Hun actie zal breeder moeten opgevat worden en zich met evenveel krachtadigheid voor de gespecialiseerde organisaties als voor de politieke vraagstukken inspannen.

De Universiteiten zullen wel willen overwegen of de tijd niet gekomen is om naast den leergang in het Volkenrecht ook een cursus van internationaal publiek recht te voorzien.

Op het programma van het laatste jaar der humaniora moeten enkele lezingen over de inter-

nationale instellingen aan al diegenen die willen bogen op een minimum van cultuur de onmisbare elementen verschaffen voor een verlichte beoordeeling van de werkelijke toedracht der internationale gebeurtenissen.

In elke Staat mag bovendien het Ministerie van Buitenlandsche Zaken niet langer uitsluitend de banen van de oude diplomatie blijven bewandelen. Er moet, naast de behartiging van de nationale belangen in de dagelijksche betrekkingen van land tot land, naast het bilaterale internationale leven zooals wij het zouden kunnen noemen, ook een coördinerende taak vervuld worden ten opzichte van de veelzijdige bedrijvigheid der nationale afvaardigin-

gen in de verschillende internationale instellingen.

* * *

Hot Springs, Dumbarton Oaks, Bretton Woods, Montreal, Lake Success, Flushing Meadows.

Het klinkt als den aanhef van een sprookje in verzen dat zou ingegeven zijn door een onuitsprekelijk heimwee naar die avonden waar het jongelingshart zich liet bekronen door de Indianenromans van Fenimore Cooper of door het epos van de eerste Canadeezen zoo liefderijk bezongen door Maurice Constantin-Weyer.

Het is geen sprookje. Het zijn de tooneelen van een werkelijk epos waarvan al de volkeren en rassen der wereld de protagonisten zijn.

(1) cf. «The Times», Late London Edition, Wednesday January 1, 1947, blz. 3: «Transfer of U. S. Atomic Plant, Commission taking over» (vanwege den correspondent van dit blad in Washington d.d. 31 December 1946).

(2) Zie foto in «The Times», Late London Edition, Monday August 13, 1945, blz. 6 en overigens de berichten in hetzelfde blad vanaf 7 Augustus 1945.

(3) Zie foto in «The Observer», Sunday September 9, 1945, blz. 1. — Andere bladen hebben rond dat tijdstip even suggestieve foto's gepubliceerd.

(4) Cf. «The Times», Late London Edition, Thursday August 23, 1945, blz. 3: «Effects of two Atomic Bombs» (vanwege den correspondent van dit blad in New-York d.d. 22 Augustus 1945). — Zie ook in het nummer van 10 September 1945, de samenvatting van een bericht van het Japansche persagentschap Domei, volgens hetwelk, naar de telling van de plaatselijke prefectuur, het aantal slachtoffers nog hooger moet geschat worden. Volgens Domei zouden te Hiroshima alleen 66.000 personen onmiddellijk zijn gedood, 60.000 overleden aan verwondingen, 10.000 vermist en waarschijnlijk overleden, 14.000 zwaar gewond, 104.000 licht gewond. — Er dient op gewezen dat de atoombom die op Nagasaki viel moorddadiger was dan de eerste.

(5) Cf. Belgisch Staatsblad, 1 Januari 1946: Wet van 14 December 1945 tot goedkeuring van het Handvest der Vereenigde Naties en het Statuut van het Internationale Gerechtshof geteekend te San Francisco den 26 Juni 1945. — Fransche authentieke tekst en Nederlandsche officieele vertaling (de Nederlandsche versie is dezelfde voor Nederland en België, na overleg tusschen de twee regeeringen). — Voor de Engelsche tekst, zie «Documents adopted by the United Nations Conference, San Francisco, June 26, 1945», His Majesty's Stationery Office, London, 1945.

(6) Cf. «Dumbarton Oaks Conversations on World Organization», His Majesty's Stationery Office, London, 1944, Cmd 6560. — Over de werkzaamheden van de Conferentie van San Francisco, zie «Charter of the United Nations, Report to the President on the Results of the San Francisco Conference, by the Chairman of the United States Delegation, the Secretary of State», Washington, Department of State, 1945, Publication 2349, Conference Series 71. — Appendix A van dit verslag bevat de twee teksten — die van de voorstellen van Dumbarton Oaks en die van het Handvest van San Francisco, op aanschouwelijke wijze tegenover elkander gesteld (blz. 176-237). — Voor de lijst der Leden van de Vereenigde Naties, cf. infra, nota nr. 18.

(7) Art. 2, par. 1, V.N. — Tot verkorting der nota's verwijzen wij naar de bepalingen van het Handvest der Vereenigde Naties door de twee beginletters V.N. Naar de bepalingen van het Handvest van den Volken-

bond wordt verwezen met de letters V.B. — Voor V.N. gebruiken wij de officieele Nederlandsche terminologie (blz. 2 tot 27, Belgisch Staatsblad van 1 Januari 1946). — Voor V.B. steunen wij op de laatste stand van het Handvest van den Volkenbond, in de Engelsche authentieke tekst. (cf «Essential Facts about the League of Nations», Information Section, Geneva, 1939, 10th Edition (revised).

(8) Art. 23, 27 par. 3 en 39 V.N.

(9) Art. 45, 46 en 47 V.N.

(10) Vergelijk de bepalingen van art. 8 en 9 V.B. met art. 11, 26 en 47 par. 1, V.N.

(11) Resolutie van de Algemeene Vergadering d.d. 24 Januari 1946 (cf «Resolutions adopted by the General Assembly during the First Part of its First Session from 10 January to 14 February 1946», uitgegeven door de Organisatie der Vereenigde Naties, document A/64 van 1 Juli 1946, blz. 9).

(12) Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties, document A/267.

(13) Cf. «The Times», Late London Edition, Tuesday December 31, 1946, blz. 4, laatste kolom, vanwege den bijzonderen correspondent van dit blad te New-York, d.d. 30 December 1946, een uitvoerige berichtgeving: «Veto in Atomic Control, Soviet Case for Retention» en het bericht van het agentschap «Associated Press» onder den titel «Control Plan approved». — Als officieel document, zie United Nations. — Atomic Energy Commission — AEC/15/Rev. 1, 17 Dec. 1946.

(14) Alleen art. 22, par. 1 V.B. gebruikt het woord souvereiniteit en slechts met betrekking tot de mandaatgebieden «die opgehouden hebben zich onder de souvereiniteit te bevinden van de Staten die ze vroeger bestuurden.»

(15) Henri Pirenne: «Mahomet et Charlemagne», Alcan, Paris, 1937, 264 blz. — in het bijzonder blz. 127 tot 163. — «La tradition antique se brise parce que l'Islam a détruit l'ancienne unité méditerranéenne» (blz. 163).

(16) Cf. art. 4 van de wet van 27 Juni 1937 tot wijziging van de wet van 16 November 1919 betreffende de reglementeering van de luchtvaart (Belgisch Staatsblad, 26-27 Juli 1937).

(17) Cf. art. 2 van de wet van 14 Mei 1930 op de radio-telegrafie, radio-telefonie en andere radio-verbindingen (Belgisch Staatsblad, 16 Mei 1930).

(18) Bij de ontbinding van den Volkenbond op 18 April 1946 te Genève waren 34 Staten vertegenwoordigd, hetzij uit Europa: België, Groot-Brittannië, Denemarken, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Joegoslavië, Luxemburg, Noorwegen, Nederland, Polen, Portugal, Tsjecho-Slowakije, Zweden, Zwitserland; uit Amerika: Argentinië, Bolivia, Canada, Cuba, Dominikaansche

Republiek, Ecuador, Mexico, Panama, Uruguay; uit *Azië*: Afghanistan, China, Indië, Iran, Turkije; uit *Afrika*: de Unie van Zuid-Afrika, Egypte; uit *Oceanië*: Australië en Nieuw Zeeland. — Op 31 December 1938 waren nog daarenboven als Volkenbondsleden ingeschreven, uit *Europa*: Albanië, Bulgarië, Estland, Hongarije, Italië, Letland, Litauen, Roemenië, Spanje, de U.S.S.R.; uit *Amerika*: Chili, Colombië, Haïti, Peru, Salvador, Venezuela; uit *Azië*: Irak, Siam; uit *Afrika*: Ethiopië en Liberia. — De vijftig oorspronkelijke leden van de Vereenigde Naties zijn: China, de U.S.S.R., Groot-Brittannië, Frankrijk, de V.S.A., Argentinië, Australië, België, Bolivië, Brazilië, Wit-Rusland, Canada, Chili, Colombië, Costa-Rica, Cuba, Tsjecho-Slovakije, Denemarken, Dominikaansche Republiek, Ecuador, Egypte, Salvador, Ethiopië, Griekenland, Guatemala, Haïti, Honduras, Indië, Iran, Irak, Libanon, Liberia, Luxemburg, Mexico, Nederland, Nieuw Zeeland, Nicaragua, Noorwegen, Panama, Paraguay, Peru, Philippijnen, Arabië, Syrië, Turkije, Ukraine, de Unie van Zuid Afrika, Uruguay, Venezuela, Joego-Slavië. Zijn verder toegetreden: Polen, Zweden, IJsland, Aghanistan, Siam. — Totaal V.N.: 55. — Onder de V.N. vinden wij 16 Europeesche Staten, 22 Amerikaansche, 11 Aziatische, 4 Afrikaansche en 2 uit Oceanië. — Zijn *afwezig*: uit *Europa*: 12 staten: Zwitserland, Ierland, Portugal, Spanje, Italië, Roemenië, Hongarije, Bulgarije, Finland, Albanië, Duitschland, Oostenrijk; uit *Amerika*: geen enkele; uit *Azië*: 3 staten: Transjordanië, Yemen en Japan; uit *Afrika* en *Oceanië* zijn al de zelfregeerende staten ver- tegenwoordigd.

(19) Art. 111 V.N. — De Resolutie van 1 Februari 1946 (cfr. « Resolutions adopted by the General Assembly, 10 Jan. - 14 Febr. 1946 » - doc. A/64, blz. 9) maakt een onderscheid tusschen de 5 officieele talen en de twee gebruikelijke talen, zijnde het Engelsch en het Fransch.

(20) Art. 52-54 V.N.

(21) Art. 21 V.B.

(22) De Indische Grondwetgevende Vergadering hield haar eerste zitting op 9 December 1946.

(23) Van de mandaten « A » blijft alleen Palestina als niet-zelfregeerend gebied over. Irak werd onafhankelijke in 1942, Syrië en Libanon in 1945 en Transjordanië in 1946.

(24) Opgericht te Kaïro den 23 Maart 1945.

(25) Inter-Amerikaansche Conferentie te Chapultepec bij Mexico-City van 21 Februari tot 8 Maart 1945.

(26) Cfr. als curiosum in dit verband: Carl Schmidt, « Völkerrechtliche Grossraumordnung mit Interventionsverbot für raumfremde Mächte — Ein Beitrag zum Reichsbegriff im Völkerrecht ». Deutscher Rechtsverlag, 3e uitgave, Berlijn 1941, 56 blz.

(27) Art. 1, par. 3 V.B.

(28) Art. 3 tot 6 V.N. — Artikel 6 V.N. voorziet de repressieve verbanning. — De Resolutie van de Algemeene Vergadering d.d. 10 December 1946, betreffende Spanje, huldigt het beginsel van de praeventieve verbanning (zie document A/241). — Omtrent het mogelijke ontslag van Leden der Vereenigde Naties, zie « Report to the President, etc. » (reeds geciteerd), blz. 47-49: « Under the present Charter, withdrawal is permissible, but it will have to be justified ».

(29) Zie ook art. 25 V.N.: « De Leden van de Vereenigde Naties komen overeen de besluiten van den Veiligheidsraad overeenkomstig dit Handvest te aanvaarden en uit te voeren ». Artikelen 24 en 25 V.N. moeten als een verkorting van de in art. 2, par. 1 V.N. gehuldigde souvereiniteit beschouwd worden.

(30) Artikel 6, letter a, van de overeenkomst van 8 Augustus 1945. — De volledige tekst vindt men in de brochure uitgegeven door His Majesty's Stationery

Office, Treaty Series n° 27 (1946), Cmd 6903. — Vergelijk wel de artikelen 227-230 van het Verdrag geteekend te Versailles den 28 Juni 1919.

(31) De volledige tekst van het arrest, dat gedagteekend is 30 September - 1 October 1946, vindt men in de brochure uitgegeven door His Majesty's Stationery Office, 1946, Cmd 6964. Deze tekst beslaat 131 volle bladzijden.

(32) Art. 12 V.B. was gedeeltelijk ingegeven door de grondgedachte van de Bryan-verdragen (cfr. Oppenheim: « International Law », vol. II, 6 edit., London 1940, blz. 8, 14-16, 147). Over het vraagstuk van de regeling der geschillen in het algemeen, geeft dit standaard-werk een uitstekend overzicht van den stand van het internationale recht in dezen bij het uitbreken van den tweeden wereldoorlog (cfr. op. cit., blz. 1-162, met uitvoerige en veelzijdige referenties).

(33) Art. 4 tot 6 van het Statuut van het Internationale Gerechtshof (Belgisch Staatsblad, 1 Januari 1946), betreffende de benoeming der rechters. — Deze werden op 6 en 9 Februari 1946 door de Algemeene Vergadering van den Veiligheidsraad, krachtens art. 4 van het statuut benoemd. Het zijn de heeren: ALVAREZ (Chili), AZEVEDO (Brazilië), BADAWI PASJA (Egypte), BASDEVANT (Frankrijk), FABELA ALFARO (Mexico), Guerrero (Salvador), HACKWORTH (V.S.A.), HSU (China), KLAESTAD (Noorwegen), KRYLOV (U.S.S.R.), MACNAIR (Groot-Brittannië), READ (Canada), C. DE VISSCHER (België), WINIARSKI (Polen), ZORICIC (Joego-Slavië). — Cfr. « Resolutions adopted by the General Assembly, 10 Jan. - 14 Febr. 1946 » - doc. A/64, blz. 5.

(34) Sub-Comité n° 1 van de 6e Commissie van de Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties te New-York heeft d.d. 4 November 1946 een ontwerp van resolutie opgesteld tot bevestiging van de beginselen van internationaal recht door het verdrag van 8 Augustus 1945 vastgelegd (zie document A/C.6/116; dit document verwijst naar het accoord d.d. 19 Januari 1946 te Tokio ondertekend en houdende instelling van een Internationale Militaire Rechtbank voor de bestraffing van de groote oorlogsmisdadigers van het Verre Oosten); daar al de bescheiden van de laatste zittingen van de Algemeene Vergadering te Brussel nog niet voorhanden zijn, heb ik mij niet kunnen vergewissen of deze resolutie aangenomen werd. — Wat het veto betreft, werd herhaaldelijk op de Algemeene Vergadering aangedrongen opdat het niet in het w'de zou gebruikt (zie o.m. doc. A/235 van 9 December 1946). — De heer E. BEVIN verklaarde in zijn radio-rede van 22 December 1946 dat er op practische wijze zou gestreefd worden een « code of conduct » te doen aanvaarden voor het gebruik van het veto (zie « The Times », Late London Edition, Monday December 23, 1946, blz. 4, 1° kolom).

(35) De volledige tekst vindt men in de brochure van H.M.S.O., 1943, Cmd 6491.

(36) Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties, document A/265.

(37) Belgisch Staatsblad, 13 Maart 1946: Wet van 26 December 1945 houdende goedkeuring van de Eendakte der Financieele en Monetaire Conferentie van de Vereenigde Naties, gehouden te Bretton Woods van 1 tot 22 Juli 1944. — « De accorden van Bretton Woods » in Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van België, Januari 1946 (blz. 1-19) en Februari 1946 (blz. 81-95). — Zie ook: « The Economist », London, nummers van 21 en 28 Juli, 4, 11, 18 en 25 Augustus 1945, blz. 75-76, 109-111, 151-152, 182-183, 220-221, 252-253; waarin vooral de Britsch-Amerikaansche financieele vraagstukken in het raam van Bretton Woods besproken worden.

(38) Belgisch Staatsblad, 29-30 September 1946. Besluit van den Regent van 4 September 1946 houdende instelling van en Belgisch Comité voor de Voedings- en Landbouworganisatie der Vereenigde Naties, en Belg. Stsbl. 12 Dec. 1946: Besluit van den Regent van 2 Dec. 1946, houdende wijziging van het vorige besluit. — Zie ook « Rapport IV » (nader bepaald onder n° 44), blz. 19-20; — « The Times », Late London Edition, Tuesday October 8, 1946, blz. 5: « World Food Board »; — « The Economist », September 14, 1946, blz. 402-404: « World Food Plans ».

(39) De aanpassingsovereenkomst is gedagteekend 5 November 1945 en haar tekst is te vinden in document n° 180, Belgische Kamer der Volksvertegenwoordigers, 8 Augustus 1946.

(40) Cfr. « Suggested Charter for an International Trade Organization of the United Nations », Washington, September 1946, Department of State, Publication 2598, Commercial Policy Series 93.

(41) De tekst van deze overeenkomst vindt men in document n° 90, Belgische Senaat, Buitengewone Zitting 1946.

(42) Cfr. het ontwerp in document E/H/19 van den Economischen en Socialen Raad der Vereenigde Naties.

(43) Cfr. 387 en volgende van het Verdrag van Versailles.

(44) Typisch in dit opzicht was de inrichting van de Intellectuele Coöperatie in het raam van den Volkenbond (cfr. H. BONNET, « L'œuvre de l'Institut de Coopération intellectuelle » in Académie de Droit International. Recueil des Cours, 1937, III, blz. 437-540, en vooral blz. 482-483).

(45) De « Verklaring van Philadelphia » is van 10 Mei 1944. — Cfr. in het bijzonder III, a) en b) en IV — in

« Rapport IV à la Conférence Internationale du Travail, Paris 1945, fascicule 1: Relations avec les Organismes internationaux », édit. B.I.T., Montreal 1945, blz. 153-155.

(46) Cfr. Rapport IV, zooëven geciteerd, blz. 24-26.

(47) Cfr. Herman FINER: « The United Nations Economic and Social Council », World Peace Foundation, Boston (U.S.A.), 1946, 121 blz.

(48) Art. 60-62 V.N.

(49) Art. 67 V.N.

(50) Art. 63 en 64 V.N. — Zie ook documenten A/242, 11 Dec. 1946, en A/259, 12 Dec. 1946, van de Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties, alsook documenten A/72 (voor de Internationale Arbeidsorganisatie), A/77 (voor UNESCO), A/78 (voor de Voedings- en Landbouworganisatie) en A/106 (voor de Internationale Burgerlijke Luchtvaart). — Doc. A/259 betreft de budgettaire vraagstukken: de gespecialiseerde instellingen hebben een grootere financiële zelfstandigheid dan in het raam van Genève het geval was.

(51) Voorwoord 2° lid, art. 1 par. 3, art. 13, 55, 62 par. 2, art. 68, 73 (b) en 76 (c) V.N.

(52) Art. 2 par. 7 V.N. — Vergelijk met art. 15 par. 8 V.B.

(53) Art. 73-91 V.N. — Acht trustschapsovereenkomsten werden reeds gesloten: Cfr. documenten A/150 (Britisch Togoland), A/151 (Britisch Kameroen), A/152 (Tanganyika), A/153 (Nieuw-Guinee), A/154 (Fransch Kameroen), A/159 (Ruanda-Urundi), A/160 (Samoa).

(54) Men zal zich de verklaringen herinneren van den heer Paul-Henri Spaak, Minister van Buitenlandsche Zaken van België en Voorzitter van de Algemeene Vergadering der Vereenigde Naties over de voordeelen van de openbare diplomatie en de plichten van pers en radio.

Rede van Mr A. BOON

Voorzitter van het Vlaamsch Pleitgenootschap.

In een helder en oorspronkelijk betoog heeft Mr. Fayat ons een schitterende analyse gegeven van het nieuw juridisch instrument waarover de menscheid beschikt om in de toekomst den oorlogsgeselschap te bannen.

Hij heeft ons op aanschouwelijke wijze duidelijk gemaakt in welk opzicht de Organisatie der Vereenigde Naties, vergeleken bij den Geneefschen Volkenbond, een vooruitgang beteekent, maar tevens welke essentiele gebreken de nieuwe Volkenbond verstoort.

In den grond vinden deze gebreken hun oorsprong in een fundamentele contradictie onzer beschaving, waarop in de laatste jaren reeds herhaaldelijk door vooraanstaande schrijvers gewezen werd: de ongelijke ontwikkeling n. l. tusschen den technischen en den moreelen vooruitgang der menscheid.

Eenerzijds postleert de technische ontwikkeling in de twintigste eeuw een-de-gansche-wereld-omvattende politieke organisatie waarin, sedert de uitvinding van de atoombom, de nationale souvereiniteit op verregaande wijze zou dienen beperkt, ja, volledig zou dienen afgeschaft te worden.

Anderzijds stellen we vast dat de menscheid hiervoor op verre na niet rijp is. We zien veeleer dat, na het bloedigste conflict uit de wereldgeschiedenis, de nationalistische draak meer koppen dan ooit verstoort. De symptomen zijn talrijk. Er is er wellicht geen duidelijker, dan de maatregel door

sommige dictators onzaliger gedachtenis wel eens beschouwd als uiting eener « verlichte » politiek, mannen, vrouwen en kinderen in massa te verplaatsen om z.g. homogene nationale gebieden te scheppen en z.g. conflictstof uit de wereld te helpen. Zou er een treffender voorbeeld bestaan van de opoffering van het individu aan het nationaal idool?

Men kan de politieke gevolgen van de atoombom bondig aldus formuleeren: het bestaan ervan impliceert de mogelijke vernietiging van al het groote en schoone dat de menselijke beschaving in den loop der eeuwen heeft voortgebracht, en zooals Churchill het in een zijner sombere redevoeringen profetiseerde, een mogelijken terugkeer tot het voorhistorische tijdperk. Geen verdedigingsmiddel is tegen de atoombom bestand. Bovendien kan geen enkele natie de redelijke hoop koesteren dat zij het monopolie van dit vernietigingsmiddel zou bewaren. Ten slotte bewijst de ervaring dat, wanneer een totale oorlog uitbreekt, elke natie haar toevlucht neemt tot om het even welk wapen, waarvan ze redelijk kan verwachten dat het den vijand meer schade zal toebrengen dan haarzelf.

Er rest dus slechts één middel om aan de vernietiging te ontsnappen: d. i. den oorlog zelf onmogelijk maken.

De enige hoop echter om den oorlog af te schaffen is vertrouwen te stellen in de Organisatie der Vereenigde Volken.

Maar, zooals Mr Fayat ons komt aan te toonen ver- toont deze Organisatie een monsterachtig *vacuum juris* door het feit dat de staatslieden, door het opnemen in het Handvest van het vetorecht der Groote Mogendheden, *ipso facto* de mogelijkheid uitgesloten hebben den oorlog tusschen deze groote mogendheden te verhinderen.

Men heeft, van een realistisch standpunt, *wellicht* ongelijk uitsluitend in het beperkte vetorecht van de UNO de bron van alle toekomstige kwalen te zoeken. Met of zonder vetorecht zullen de groote soevereine mogendheden, wanneer zij het over z.g. vitale belangen niet eens kunnen worden, ten slotte hunne toevlucht nemen tot wapengeweld. De Geneefsche Liga, waarin alle staten feitelijk over een veto beschikten heeft evenmin een conflict kunnen verhinderen en de collectieve veiligheid is ten slotte een zeer utopisch droombeeld gebleken.

Men heeft *zeker* ongelijk zoo men, in de menig- vuldige, soms vlijmscherpe debatten, waartoe het vetorech, tijdens het verlopen jaar aanleiding gaf, de schuld voor de moeilijkheden steeds weer aan den onwil van één enkele der partijen wijt.

De kern van al deze debatten komt hierop neer : dat de groote nationale staten, de eene zoomin als de andere, afstand willen doen van hun soevereiniteit. Diegenen die over de atoombom beschikken evenmin als diegenen die er in de toekomst eveneens hopen over te beschikken.

De jongste debatten over de atoombomenergie en over de ontwapening hebben dit voldoende bewezen en de boodschap die President Truman op het einde van vorig jaar tot het Congres richtte, en waarin de Amerikaansche staatsman o.a. zei : « Wij mógen door onze zwakheid den aanval niet uitlokken » toonen eens te meer aan dat men, in het domein der internationale politiek, minder dan waar ook, houdt van wissels zonder dekking.

Dit is dan de zwaarste hypotheek die op de UNO rust. Instellingen mogen, theoretisch gezien, nog zoo volmaakt zijn, zij zullen van geenerlei waarde blijken zoo de geest niet aanwezig is, die er de goede werking moet van verzekeren.

En wie, die de pijnlijke liquidatie van de gevolgen van den tweeden wereldoorlog van dichtbij gade- slaat, wie zou durven beweren dat de menscheid door een geest van vertrouwensvolle samenwerking bezielde is?

De z.g. open diplomatie — eens door Wilson beschouwd als sleutel tot den wereldvrede — heeft integendeel in het voorbije jaar aanleiding gegeven tot het uitvechten, voor het Forum der wereldopinie, van ideologische geschillen die aan de internationale politiek der twintigste eeuw opnieuw het aspect geven van de godsdienstoorlogen uit de zestiende eeuw.

Mr Fayat heeft terecht genoteerd dat de technische organisatie van den Geneefschen Volkenbond voor- bijgestreefd is, en dat wij, anderhalf jaar na het einde der vijandelijkheden, voor het indrukwekkend schouwspel staan van een tiental technische inter- nationale instellingen die de samenwerking van de menscheid op alle terreinen van haar activiteit zullen helpen tot stand brengen. De UNRRA, het Internationale Muntfonds, de Internationale Bank

voor Wederopbouw en Economische Ontwikkeling, de Internationale Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO), de Internationale Arbeidsorganisatie (wier voorgangster in de periode tusschen de twee wereldoorlogen zoo'n schitterend werk geleverd heeft), de UNESCO ten slotte, het Internationaal organisme voor intellectueele samenwerking.

Hoe sterk wordt de beteekenis van dergelijke instellingen echter verminderd wanneer men weet dat een der twee groote wereldmachten tot dusver weigerde tot een dezer organismen toe te treden, en dat aan de activiteit van één hunner, de UNRRA in Europa om politieke en ook wel om baatzuchtige economische motieven, een jaar te vroeg, een einde werd gemaakt. Zijn deze feiten geen frappante illus- tratie ervoor hoever we nog verwijderd zijn van een effectieve internationale solidariteit.

Er is echter meer.

Men heeft in de laatste jaren veel sarcastische critiek uitgebracht op de idealistische visie van de Peacemakers van Versailles, en men zingt in vele kringen nog dagelijks den lof van het realisme. Er bestaat echter een groot gevaar dat men aldus bij den opbouw van den vrede totaal de principes uit het oog gaat verliezen.

Tijdens de Conferentie van Parijs die in het mid- den van 1946 gehouden werd, kloeg een progressis- tisch Britsch weekblad het gebrek aan principes van de huidige Peacemakers in volgende termen aan : « Zoo er in de komende weken eenig vooruit- zicht bestond dat men te Parijs een internationale orde voorbereidt, evengoed als die van Versailles, zou iedereen zich enthousiast voelen ».

Wij moeten inderdaad erkennen dat de wereld in de laatste jaren een geweldigen moreelen achter- uitgang heeft beleefd.

Zooals Victor Gollanz (in zijn boek « Our Treath- ened Values ») beklemtoont, heeft de Westersche beschaving geleidelijk een moreelen codex voort- gebracht, een waardeschaal, geaxeerd op den eerbied voor de menselijke persoonlijkheid. De Menschheid heeft er zich ongetwijfeld niet steeds aan gehouden, maar de *bewuste* verloochening van deze waarden behoorde in de laatste eeuw tot de uitzonderingen. Thans zijn er meer en meer voorbeelden van het tegenovergestelde aan te wijzen.

Deportatie en politieke vervolgingen zijn schering en inslag geworden en men heeft het begrip van de zoogenaamde « gerechte weerwraak » opnieuw ingeburgerd.

Het is dan ook hoog tijd dat de Westersche wereld zou tot bezinning komen en haar geloof in de begin- selen-die-onze-beschaving-schragen, in daden zou gaan omzetten.

Het is bovendien hoog tijd dat men een begin make met de psychologische ontwapening en dat men den strijd aanbinde tegen het totalitair nation- alisme dat de huidige internationale betrekkingen dreigt te vergifigen.

Nog vóór de eerste atoombom op Hirosjima viel, verscheen er in de Vereenigde Staten een boek van een tot dan toe onbekend schrijver, Emery Revés, getiteld « Anatomy of Peace ». Uit dit boek, waar- van Albert Einstein verkaarde dat het het antwoord brengt op de politieke problemen door het bestaan

van de atoombom opgeworpen, lichten wij volgenden merkwaardigen passus: « Ondanks alle zoo vaak herhaalde anti-imperialistische phrases van de vertegenwoordigers der groote mogendheden, wijzen alle economische en technische realiteiten van onze eeuw, alle wetten van de geschiedenis en van de logica er op, dat wij op den vooravond staan van den opbouw van groote gecentraliseerde imperia.

Het baat niet ons vast te klampen aan verouderde slagwoorden en de machten te miskennen die de menschheid naar een vast georganiseerde wereldcontrole stuwen. Het zou wijzer zijn deze machten te erkennen en den vloed met democratische middelen trachten te bedwingen. Zoo we het begrip der soevereine natie als toetssteen van onze « vrijheid » blijven behouden, zal de tegenstelling tusschen deze fictie en de werkelijke feiten ons naar een nieuwe catastrofe leiden...

Eén van de groote mogendheden, of een groep mogendheden, zal trachten door de macht de wereldheerschappij te vestigen die door de feiten gepostuleerd wordt. Deze imperialistische machtsgreep zal natuurlijker in naam van het anti-imperialisme ondernomen worden. De interventie zal in naam van het principe van non-interventie geschieden en de « verdrukking » zal « bescherming » heeten... »

Reves zal door sommigen wellicht versleten worden voor pessimist. En toch bevestigt de historische ervaring dat men het mogelijke niet zal bereiken in de wereld zoo niet steeds gegrepen wordt naar het onmogelijke. In dien zin kan men inderdaad van den langzamen groei der UNO zeggen dat het een « epos » is. Het is echter tevens het grootste drama dat de menschheid beleefde.

Plechtige rouwulde aan de nagedachtenis van de substituten DIRK SEVENS en ROBERT BIBAUW

Op Zaterdag 25 Januari 1.1. werd op het Gerechtshof te Antwerpen op plechtige wijze hulde gebracht aan de nagedachtenis van de beide substituten, Dirk Stevens en Robert Bibauw, die in den oorlog gevallen zijn als slachtoffers van hun activiteit in de ondergrondse verzetsbeweging.

In de groote Assisenzaal van het Gerechtshof had een plechtige rouwzitting plaats, voorgezeten door M. J. Castelein, Voorzitter van de Rechtbank.

Al de hooge magistraten van heel het land hadden er bijna voltallig aan gehouden deze zitting met hunne tegenwoordigheid te vereeren. De Minister van Justitie, M. Lilar, was eveneens tegenwoordig en op het verhoog zetelde de voltallige magistratuur van de Antwerpsche burgerlijke- en handelsrechtbanken en van het Krijsgerecht.

De familiën van de betreunde overledenen waren in de zittingzaal tegenwoordig.

Het was een indrukwekkende en uiterst roerende plechtigheid. Eerst sprak de Heer Voorzitter Castelein een diepgevoelde rede uit, waarin hij hulde bracht aan de nagedachtenis van de beide martelaren en deed uitschijnen van welke karaktertrekte en hooge vaderlandsliefde zij blijk hadden gegeven door op heldhaftige wijze te weerstaan aan alle martelingen en ontberingen, ten einde geen geheimen te verraden van de verzetsbeweging, waaraan ze deelachtig waren.

De Heer Procureur des Konings, H. Sabbe, sprak daarna een letterkundig zeer hoogstaande rede uit, waarin hij wees op dezelfde hooge hoedanigheden en verdiensten van de beide overleden substituten.

Na hem voerden nog het woord de Heer Stafhouder, Constant Smeesters, in naam van de balie van Antwerpen, en Mr Corluy in naam van de Kamer der pleitbezorgers.

Na deze plechtige zitting begaven de aanwezigen zich naar de lokalen van het Parket, waar in den middengang een prachtige gedenkplaat met de borstbeelden van Dirk Stevens en Robert Bibauw werd onthuld. Minister Lilar sprak hier een diepgevoelde rede uit, waardoor hij aan de familiën de erkentelijkheid van de regeering te kennen gaf aangaande de schitterende houding van de beide afgestorven magistraten en tijdens dewelke hij eveneens aan de beide weduwen de hooge eervolle onderscheidingen overhan-

digde, die te posthume titel door den Prins-Regent aan de beide helden werden toegekend.

Het merkwaardige monument, dat werd opgericht dank zij de gemeenschappelijke contributie van de magistratuur en de balie, zal in het Antwerpsch Gerechtshof ten eeuwigen dage het aandenken van de beide gevallen magistraten bestendigen en zal voor de toekomstige generaties een blijvend richtsnoer zijn van plichtbetrachting en hoogen burgerzin.

* * *

Wij zijn zoo gelukkig hieronder den tekst te kunnen mededeelen van de rede uitgesproken door den heer Voorzitter J. Castelein.

Talrijke leden der Belgische Burgerlijke Magistratuur, zoo van den Zetel als van het Parket, zoo in Vlaanderen als in het Walenland, hebben tijdens de gruwel-jaren van dezen oorlog voor het gemeenschappelijk Belgisch Patrimonium hun leven veil gehad.

Heden hebben de hoogste Staats-, Rechterlijke- en Militaire Autoriteiten van ons land, de vertegenwoordigers van de Orde der Advokaten en van de Kamer der pleitbezorgers, bij deze rouwplechtigheid eraan gehouden, in aanwezigheid der zoo diep beproefde nauwste familieleden, een bijzondere hulde te brengen aan twee afgestorven Leden van het Parket van dezen Zetel. Door hun heldhaftigen weerstand aan den vijand, na de afschuwelijkste foltering te hebben doorstaan, bezegelden beiden met den dood hun vaderlandsche trouw en grootmenschelijke waarde.

Hun namen: BIBAUW Robert en SEVENS Dirk.

Beiden waren talentvolle Substituten van den Heer Procureur des Koning te Antwerpen. — Beiden waren pas gehuwd en laten een en twee kinderen achter.

Hun misdad: Deel te hebben genomen aan den geheimen Weerstand tegen den vijand, weerstand bewerkstelligd door al hun jonge krachten, met vurige en jeugdige geestdrift (beiden waren amper dertig jaar oud), en aan dien weerstand moreelen en geldelijken steun te hebben verschaft.

Hun lot: den marteldood.

Substituut Bibauw in het kamp van Neuengamme in Duitschland op 7 April 1945.

Substituut Sevens op het Fort van Breendonk op 9 Augustus 1944.

Robert Bibauw, gekenmerkt door een sterk temperament, was op hoogste kulturele wijzen begaafd: welsprekendheid, heldere geest, grondige gerechtelijke kennis, bezield met fijn kunstbegrip, hetwelk zich veropenbaarde door schriften van hooge waarde, door redevoeringen en conferenties over de antieke Egyptische, Griekse, Romeinse en Indische Kunst, door muziek-, teeken- en schilderwerk van onbetwistbare waarde. Welke verrukking, toen ingaande op zijn zoo vriendschappelijke uitnodiging, ik, voor de eerste maal, zijn kabinet op dit Gerechts-hof en zijn partikuliere woonst binnentrad: eigenhandige schilderijen, etsen, zelfs schimpteekeningen versierden de wanden en waren als de betooning van zijn diepgaande kunst-inspiratie. Hij hield uitermate van kunst op elk gebied, en met ontroering herinner ik mij nog de korte maar onvergetelijke uen samen doorgebracht, toen wij over kunst redeneerden en ik het genoegen had hem een aantal etsen voor te leggen. Ter dier gelegenheid was het mij gegund ook de hem aangeboren gave van delicate bescheidenheid te kunnen toetsen bij aanbod van een dezer etsen. In dankbare herinnering is mij gebleven de leerrijke en succesvolle voordracht, te mijnt gegeven door Substituut Bibauw, een paar maanden vóór zijn aanhouding, welke voor de begunstigen, een twaalf-tal vrienden en mijn gezin, een waar genot geweest is. Het werd mij tevens een voordeel in het verloop van het rechterlijk jaar 1941-1942 van de weldoordachte adviezen, op de terechtzittingen uitgebracht door den Heer Bibauw, te mogen genieten. Onnoodig te zeggen, voor wie hem kent, dat deze adviezen steeds uiterst degelijk waren, en dat de uitgesproken vonnissen, zeer dikwijls beïnvloed werden door de onvermijdelijke uitwerking welke zij bij de beraadslagingen van de Rechtbank teweeg brachten. Robert Bibauw wist insgelijks, bij de beoefening van zijn ambt, door zijn stipte gedraging en zijn fiere houding, den grootsten eerbied voor het Gerecht van alle aanwezigen af te dwingen. Steeds was eenieder door zijn welsprekendheid en zijn zuiver academische stijl bekoord.

Hij hield van orde en tucht: niets was hem hatelijker dan ongebondenheid. Scherp wist hij, desgevallend, dit gebrek te bekampen in woord en daad. Diskreet in zijn relaties en omgang was hij soms eenigszins terughoudend en omzichtig, doch zoodra hij besloten had zijn vertrouwen te mogen schenken, was zijn vriendschap totaal, onvoorwaardelijk en zonder omkeer. Bij sommigen verwekte hij den schijn wat onverschillig aan zekere uitingen van gemeenschappelijk belang te zijn; zou dit, integendeel, de betuiging niet zijn van voorafgaand overleg met zich zelf om den overweldigder te blinddoeken ten einde hem des te krachtiger te bekampen? Bibauw was trouwens tot in het merg toe vaderlander en snakte onstuimig naar de bevrijding van ons landsgebied, door de vijandelijke legerbenden bezoedeld; Hij verleende zich noch genoegen, noch rust tot het herwinnen der vrijdommen van ons Land. Met het oog op de bevrijding nam onze ambtgenoot Bibauw met ijverige toewijding de voorbereidende maatregelen in verband met de oprichting van het Krijgsauditoraat te Antwerpen. In het vooruitzicht van deze oprichting, en van de aan deze jurisdictie in de toekomst op te leggen strafrechterlijke taak, had hij een dokumentatie wcten te verzamelen nopens samenstelling en werking van de « Gestapo » in onze stad. Vele geheimen van dezen hatelijken dienst wist hij te bekomen en hij stelde alles in het werk om opgezochte of gevangengenomen medeburgers aan de wreedheden van den vijand te onttrekken.

Daarenboven, wist Substituut Bibauw deel te nemen aan den strijd tegen den vijand door gearachuteerde verbindingssagenten van uit Londen onderdak te verschaffen. Ook stond hem zijn Collega Substituut Sevens terzijde, telkenmale de mogelijkheid of noodzakelijkheid ingezien werd, de Rijkswacht of het Politiekorps van onpure elementen te zuiveren.

Substituut Bibauw offerde zich hartstochtelijk en fotaal op, trotserde alle gevaar, moest, verdacht door den vijand, steeds van huisvesting veranderen om alle mogelijke listen en vervolgingen vanwege de « Gestapo » te ontwijken.

Heilaas, spijs al deze behoedzaamheden, werd hij op den vooravond van de bevrijding, en dit is het tragische van zijn lot, tusschen 27 en 30 Augustus 1944, aangehouden, in omstandigheden die niet bepaald vastgesteld konden worden. Men weet dat hij op het laatste een bezoek gebracht had aan Onzen Collega Rechter Schilling. Hij verlaat dan Antwerpen met den laatsten trein voor gevangenen en men zag hem te Hamburg afstappen; hij werd in Duitschland in een concentratiekamp overgebracht en overleed ellendig tengevoege de onderstane ontberingen, folteringen en de uitputting te Hamburg, in de maand Maart 1945.

* * *

Substituut Dirk Sevens was een aantrekkelijk en minzaam figuur. Hij droeg in hem alle beste hoedanigheden eigen aan ons bloed. Gentenaar van geboorte en na schitterende studies te hebben voltocid aan de Hoogeschool te Gent, zien wij hem, ijverig, werkzaam, leergierig en levenslustig als hij was, studiercizen ondernemen, onder andere in hoedanigheid van Voorzitter der Unie van de Belgische Studenten. In 1932 voerde hij met den Heer Roger Motz de Belgische afvaardiging aan, die deel nam aan het 15e Congres van de Internationale Confederatie der Studenten te Venetië. — Ter dier gelegenheid greep de Tweede Internationale Conferentie der Studenten in de Rechten plaats in diezelfde stad, en hield hare werkzaamheden in de Napoleontische Zaal van het Koninklijk Paleis.

De Heer Sevens, met de Heeren Jan Constant, thans advokaat-generaal bij het Beroepshof te Luik, en advocaat Goldschmidt uit Brussel, had aan deze werkzaamheden een merkwaardig deel. In het jaar 1935 vinden wij Dirk Stevens te Praag, waar hij als Algemeen Sekretaris van dezelfde Internationale Confederatie het 17e Congres bijwoont. Overlast met administratief werk van allen aard om het wellukken van dit Congres te verzekeren, vond hij niettemin den tijd om bij de discussie over de organisatie der Kinderrechtbanken een buitengewonen aktieven en opgemerkten rol te spelen. Steeds wist Substituut Sevens de debatten op een hoog peil te houden. Zijn fijne persoonlijkheid drong zich welhaast op en dank aan zijn merkwaardig dynamisme, was hij voor België de geschikte afgevaardigde.

Noch rechtsproblemen, noch levensvraagstukken konden hem onverschillig laten. Zijn leerzucht was onweersstaanbaar. Zeer jong werd hij aangesteld als Substituut van den Heer Prokureur des Konings te Antwerpen, waar hij ons toekwam midden het jaar 1937 samen met den Heer Bibauw. Sympathiek, innemend, schamper, voortreffelijk van hart, wist hij zich beminneijk te maken voor eenieder die met hem in aanraking kwam. Hoe dikwijls werd het mij niet gegeven openhartig met hem te spreken, en telkenmale was het een ware aantrekkelijkheid zijne uiteenzettingen te aanhooren.

Hij was begaafd met de schitterendste hoedanigheden van harte en gemoed. Met zijn stralenden glimlach en zijn blijheid op het wezen zie ik hem nog voor mijn oogen, alsof het gisteren was: het was eenig en opbeurend met hem een onderhoud te voeren, 't zij het ging over ambtszaken, of tijdens de oorlogsperiode,

meest over de grillen van de gehate Duitschers. Hij wist mij met humor zijn wederwaardigheden omtrent ambtssaken met de aangestelde Duitschers bij het Gerecht te vertellen, en bij het herdenken zijner schertsende antwoorden en opmerkingen, door dewelke hij deze vijandelijke beambten om den tuin had weten te leiden of met een kluitje in het riet te sturen, was het een genoegen zijn ironischen glimlach in een gullen lach te zien uitbarsten. Dit was te danken aan zijn Gentsch temperament.

Op zekeren dag zegde Substituut Sevens mij dat het hem verboden was door zijn oversten nog verder in aanraking te komen met deze Duitse hooge beambten, waartusschen een zekere Marxen zich bijzonder ruw en pruisisch getoond had. Hij was er prat op, en met reden, want dit verbod toonde de fierheid van zijn vaderlandsch gemoed, de strengheid zijner principes; die niet bij woorden gebleven, maar zich ontwikkelden tot daden.

De daden kennen wij nu — het waren heldendaden, en dagelijks stond zijn leven in gevaar. Het volle geluk genoot hij thuis met zijn geliefkoosde gemalin en zijn twee kinderen. Doch spijs dergelijke huishoudelijke en intieme atmosfeer, aarzelde hij geen oogenblik, gedreven door de geestdrift zijner vaderlandlievende gevoelens, opnieuw elken dag, gedurende vier eindeloze, moeilijke en soms weemoedige jaren, waar alle hoop op redding scheen verloren te gaan, zijne heldhaftige en daadwerkelijke ondergrondse medewerking in de weerstandsgroep « Sokrates » te brengen.

Hij was voor ons, in de strengheid van het Paleis en in de saaiheid van ons dagelijksch gerechtelijke leven, als het zinnebeeld van de jeugdige, van de vroolijkheid, van den durf, in het teeken der plichtsgetrouwe volharding. U beiden, Robert Bibauw en Dirk Sevens, waart meer dan vrienden. U waart beiden gestempeld met het teeken eener heilige zending: de redding van ons duurbaar vaderland. Uw beider blikken vertoonden voor de ingewijden het zinnebeeld van koele vastberadenheid, om, steeds in samenwerking met uitverkoren Belgen, door te werken tot den zege.

Hoopvol was het door hen verrichte werk, en aan het einddoel van den afgelegden weg, straalde alreeds de Ster der Zegepraal. Uwe stappen moesten leiden tot dien heilidag; U waart aan den dageraad der Bevrijding.

Hellaas, op den vooravond van dien gezegenden dag, werd U aangehouden door de geheime politie van den vijand. U hebt het grootste offer gebracht dat aan een mensch gegeven is, zijn jong en edel bloed te storten, zijn leven te schenken tot heil van het Vaderland.

Hulde aan U Robert Bibauw.

Hulde aan U Dirk Sevens.

Hulde aan U beiden, in de bitterste omstandigheden, martelaren van de trouw aan het land.

Hulde aan Uwe nauwste en duurzame familieleden; Hulde aan U, geliefkoosde ouders, die dusdanige heldhaftige zonen vermochten voort te brengen, wier aangeboren uitmuntende begaafdheden van zelfopoffering en vaderlands-liefde U zoodanig hebt weten te ontwikkelen, dat zij, zonder aarzeling, wanneer het land op den rand van den afgrond stond, hunne uiterste krachten ter verdediging van het recht durfden te stellen. Hulde aan Mevrouw Bibauw en Mevrouw Sevens.

U, achtbare dames, hebt recht op allen eerbied. De leden der Magistratuur in het bijzonder, en alle Belgen, zijn Uw duurzame en beminden echtgenoot een dusdanige plicht van dankbaarheid verschuldigd, dat helaas, zij er zich nimmer zullen van vrij kwijten. In de aderen en het hart van Uwe jonge kinderen, vloeit diuzelfde heilig heldenbloed, dat zoo milddadig voor de bevrijding vergoten werd: Onschatbare gunst en roemrijke eer die niet te loor kan gaan.

Moge deze rouwplechtigheid, in haar indrukwekkenden eenvoud en ernst, het symbool wezen van de innige dankbaarheid, waarvan eenieder der hier aanwezigen bezield is.

De magistratuur, waaraan U, duurzame ambtgenooten, Bibauw en Sevens, zoo verknocht waart, en aan dewelke U steeds bij het uitoefenen van Uw ambt, den grootsten luister en aanzien hebt weten te geven, Uwe talrijke vrienden, hebben een gebiedenden en heiligen plicht te vervullen. Uw schitterend voorbeeld hebben ze gepoogd te bestendigen met uit marmer en brons Uw ridderlijk en minnelijk gelaat te laten houwen.

Het aanschouwen van het alhier ten Gerechtshove, ter Uwer eere opgerichte heerlijke kunstgewrocht, dat vandaag onthuld wordt, zal in de gemoederen van het opkomend geslacht het emblema doen oprijzen der verheven deugden die U eigen waren: Gehoor aan het Geweten, getrouwheid aan den plicht, verloochening en offer van zich zelve en eigen gezin, ten bate van het Recht en de bevrijding van het Vaderland, trotseeren van alle gevaar, het stilzwijgend met geknelde lippen doortaan van de vreeselijkste en meest sadistische folteringen, de fiere en blijde aanvaarding van den marteldood.

Voor ons allen, die U gekend hebben en zoo lief hadden, Dirk Sevens en Robert Bibauw, zal Uw beider nagedachtenis steeds onvergankelijk blijven.

Rust in Vrede. Moge het de Voorzienigheid, die Uw Grootch Offer aanvaardde, behagen, U de eeuwige Rust te schenken.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2de Kamer. — 6 Januari 1947.

Voorzitter: M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever: M. Simon.
Advocaat-Generaal: M. Colard.

LIJFSDWANG. — MINDERJARIGHEID. — WET VAN 27 JULI 1871, ART. 6, 3°.

De lijfswang kan niet worden uitgesproken tegen den meerderjarig geworden minderjarige, wegens feiten, die hij gedurende zijn minderjarigheid heeft gepleegd.

Nijs t. / Vangeertruyen, Baetens e.a.

Gelet op het bestreden arrest gewezen op 22 November 1946 door het Militair Gerechtshof zetelende te Antwerpen;

I. *Aangaande de beslissing over de publieke vordering:*

Over het middel ambtshalve opgeworpen: schending van art. 6 der Wet van 27 Juli 1871:

Overwegende dat blijkens de vaststellingen van het bestreden arrest:

1°) aanlegger geboren is te Clinge op 12 November 1924;

2°) dat al de feiten wegens dewelke Nijs veroordeeld is geweest gepleegd werden vóór Mei 1945, dus gedurende aanlegger's minderjarigheid;

Overwegende dat de eerste rechter Nijs veroordeeld heeft tot de 4/5e van de kosten jegens de publieke partij en den duur van den lijfswang voor de invordering van bedoelde kosten op een maand heeft bepaald;

Overwegende dat de lijfswang niet kan uitgesproken worden tegen den meerderjarig geworden minderjarige wegens feiten welke hij gedurende zijn minderjarigheid heeft gepleegd;

Dat het beroepen vonnis hervormende in zoover het heeft verklaard dat aanlegger de feiten vermeld sub litteris C en D der telastlegging met voorbedachtheid heeft gepleegd en het bevestigende van het overige, het bestreden arrest de nietigheid die het vonnis aantast heeft overgenomen en de in het middel bedoelde wetsbepaling heeft geschonden;

Overwegende dat voor het overige de substantieele of op straffe van nietigheid voorgeschreven pleegvormen werden nageleefd en dat de uitgesproken straffen wettelijk zijn;

II. Aangaande de beslissing over de burgerlijke vorderingen :

Overwegende dat aanlegger geen middel tot verbreking aanvoert en dat het Hof er geen ambtshalve opwerpt;

Om die redenen :

Verbrekt het bestreden arrest doch alleen in zoover het den lijfswang uitsprekt voor de inning van de kosten der publieke vordering en den duur er van bepaalt;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Militair Gerechtshof te Antwerpen en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Zegt dat er geen aanleiding is tot verwijzing;

Laat 3/4 der kosten ten laste van aanlegger, het andere vierde ten laste van de verweerders.

VREDEGERECHT TE BOOM

18 December 1946.

Vrederechter : M. Van den Bergh.

Pleiter : Mr Bricmont, loco Mr P. Janssens Casteels.

AUTEURSRECHTEN. — UITVOERING VAN MUZIKALE WERKEN. — AANSPRAKELIJKHEID VAN LOKAALHOUDER. — PLAATSSELIJKE AFWIJKENDE GEBRUIKEN.

Elke daad van medewerking aan de uitvoering van muzikale werken zonder toestemming van den componist, kan op grond van de wet van 22 Maart 1886 aanleiding geven tot betaling van schadevergoeding. Dit beginsel geldt ten aanzien van den lokaalhouder in wiens lokaal de muzikale werken worden uitgevoerd. Wanneer volgens de plaatselijke gebruiken de uitvoerders van muzikale werken instaan voor de betaling der verschuldigde auteursrechten, kan de lokaalhouder zich van zijn aansprakelijkheid ontlasten door de verantwoordelijke personen of organismen aan te wijzen.

Navea t/Bal.

Aangezien de vraag strekt tot veroordeeling van verweerder om aan aanleggers te betalen de som van (.....)

om reden dat verweerder bij middel van Jazz, volgende stukken heeft doen uitvoeren (.....);

Gelet op art. 2, 30, 32, 34, 36, 37, 38, 41 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord partijen in hun middelen en gezegden;

Aangezien verweerder volgend stelsel van verdediging aanvoert : hij huurt de zaal Apollo van de Brouwerij Lamot; hij verhuurt die zaal, nu aan tooneelgezelschappen, dan aan jazzgezelschappen, enz. Hij zelf is werkman; zijn vrouw baat het café uit. Bij verhuring aan gezelschappen en kringen zijn het deze die voor de naleving der wet op de auteursrechten in feite zorgen; in rechte meent hij in regel te zijn;

Aangezien elke daad van medewerking aan de uitvoering van muzikale werken, zonder toestemming van schrijver of componist, strafbaar is en aanleiding kan geven tot schadevergoeding, in den zin der wet van 22 Maart 1886;

Dat reeds aangenomen werd door de rechtspraak, door ons aanvaard, dat de eigenaar eener zaal die ten zijnen profijte een inkomgeld eischt, aansprakelijk is, zoo hij in tegenstrijd der wet van 22 Maart 1886 muzikstukken laat uitvoeren; hetzelfde geldt, wanneer de lokaalhouder zijn lokaal verhuurt voor uitvoering van muziek, mits een onrechtstreeksche winst voor hem op den verkoop der bieren (Rép. Prat. V°, Droit d'Auteur, nr 216-217);

Aangezien ter plaatse het nochtans een algemeen gebruik is, dat de uitvoerders van muzikale stukken en tooneelgezelschappen instaan en in te staan hebben voor voldoening der rechten van schrijvers en componisten;

Dat derhalve verweerder zich kan ontlasten van zijn verantwoordelijkheid, mits aanwijzing der uitvoerders en verantwoordelijke personen of organismen; dat verweerder op het onvoorzien gedaagd, na maanden zich ter zitting niet kon herinneren, wie die uitvoerders waren; dat hem de kans moet worden geboden dit te doen;

Om deze redenen :

Wij, Gaston Van den Bergh, Vrederechter van het kanton Boom, alvorens over den grond der zaak te beslissen;

Bevelen de heropening der debatten;

bevelen onder voorbehoud van alle rechten van partijen en ten titel van enkelen maatregel van onderzoek aan verweerder van in zitting van Vrijdag 14 Februari 1947, uitleggingen te verstrekken, en bewijzen voor te leggen nopens volgende punten :

1° welk Jazz- of muziekgezelschap op ..... 1946 de zaal Apollo in huur had, en onder wiens leiding de uitvoering van muzikstukken gebeurde;

2° aan welke voorwaarde de zaal in huur genomen werd, forfait, inkomgelden (geheel of ten deele winst op het verbruik der aanwezigen, of wat ook);

3° Zijn inschrijving in het handelsregister of dit zijner echtgenote;

Om na dezen maatregel van onderzoek verder gevonnist te worden als naar recht;

Voorbehouden de kosten.